

Idékatalog til arbejdet med cirkulær økonomi i virksomheder

Dette idekatalog rummer nogle af de mest oplagte områder, hvor en virksomhed kan arbejde og udvikle forretningsmodeller baseret på tankesættet bag cirkulær økonomi og. Vær opmærksom på, at dette blot er et inspirationskatalog og ikke en udtømmende liste af muligheder.

Analyse mod udvikling af indsatsområder og nye forretningspotentialer

Et af de indledende skridt i virksomhedens arbejde med cirkulær økonomi bygger ofte på en analyse, der stiller skarpt på dens processer og produkter.

Fokus:

- Analyse af produktionsprocessen. Fokus på produktionsspild og genanvendelse.
- Analyse af et produkts livscyklus fra vugge til grav. Fokus på produktets udviklingsmuligheder
- Analyse af værdikæde. Hvor placerer virksomheden sig i forhold til underleverandører, kommune, samarbejdspartnere eller beslægtede virksomheder

Affald og spild

En naturlig indgang til arbejdet med cirkulær økonomi er, at virksomheden sætter fokus på affalds- og spildstrømme i produktionen.

Fokus:

- Optimering og opdeling af materialestrømme. Hvilke værdier findes i affaldet? Hvad kan/ bør udvindes?
- Hvad kan genvindes af virksomheden selv, indgå som energikilde i virksomhedens produktionsanlæg eller sælges til andre virksomheder som råmateriale?
- Er der affald, som må betegnes som giftigt? Kan det behandles, så det kan skabe værdi i stedet for at blive destrueret?
- Hvordan får virksomheden opdelt materialestrømmene og adskilt det "rene" fra det "urene" affald?

Produktdesign og livscyklus

Det er som udgangspunkt oplagt, at virksomheden sætter fokus på sit produkt og dets livscyklus fra "vugge til grav" og kigger på design, materiale og sammensætning.

Fokus:

- Hvad er produktets udfordringer set ud fra et cirkulært økonomisk synspunkt?
- Er dit design genbrugsvenligt? Nemt at "skille ad" og opdele i forskellige affaldsmængder?
- Hvad skal der til for at hele eller dele af produktet kan leve længere og genanvendes?
- Hvordan kan man designe produktet, så det bliver lettere at håndtere og opdele i brugbare og ikke brugbare fraktioner, når det skal genanvendes.
- Hvilken betydning kan ændring af designet få for produktets egenskaber, brug, pris, markedsføring, fremstilling og placering i værdikæden?

Materialer

Andre virksomheder ser fordele i at integrere hele affaldsmaterialer eller produkter, som indeholder affaldsmaterialer i produktionen.

Fokus:

- Er det muligt, at affaldsmaterialer kan udgøre en større andel af råmaterialerne i produktionen. Kan man gå helt eller delvist over til at anvende genbrugsmaterialer?
- Hvad kan fordele være ved at anvende nye materialer? Nye produkttegenskaber: Holdbarhed, anvendelighed, lavere pris, et renere produkt, genanvendelighed, branding eller lign.
- Kan man udfase eller erstatte dele af produktet med genanvendelige alternativer?
- Kan man også overveje at bruge bæredygtige behandlinger, lakeringer, maling, coatings eller imprægneringer, som kan tilføre nye produkttegenskaber?
- Hvor skal/ kan de nye materialer komme fra?
- Er de nye materialernes beskaffenhed eller kvalitet på nogen måde dokumenteret? Hvilken konsekvens kan det have for produktet?

Returordning

Virksomheder kan arbejde på at få hele eller dele af deres produkter tilbage i produktionscyklussen v.h.a. en returordning eller et take-back system. Der findes forskellige varianter afhængig af virksomhedens mål.

Fokus:

- Pantløsning/ tilbagekøb
- Gennem en indsamlingsordning
- En service- eller løbende vedligeholdelsesaftale
- Gennem leasing

Mindskning af produktions- og materialeomkostninger

Langt de fleste virksomheder har længe været af optaget af effektiv produktion og på at nedbringe ressource- og materialeomkostninger. Arbejdet med cirkulær økonomi kan styrke dette yderligere, idet at der er fokus på og udvikling af produkter og processer der bl.a. bygger på genanvendelse og minimering af spild.

Generelle nedslagspunkter:

- Fokus på produktionsspild
- Mindskning af omkostninger til emballage
- Mindskning af omkostninger til transport gennem samarbejde med lokale aktører
- Anvendelse af eget overskudsaffald som brændsel i produktionsanlæg m.m.
- Evt. etablering af nyt anlæg, som kan håndtere affaldsmateriale og derved nedbringe virksomhedens produktionsomkostninger

Samarbejde med andre virksomheder eller Kommune om nyttiggørelse af affald

En anden indgang er ofte, at virksomheden etablerer aftaler med andre lokale virksomheder, renovation eller kommune om at udveksling af affaldsmaterialer. Her kan findes flere modeller.

Fokus:

- At en virksomhed udvikler en forretningsmodel, der bygger på eksempelvis at nedbryde, bearbejde, forædle eller sælge genbrugsmaterialer
- At virksomheden samarbejder med andre virksomheder, som producerer det affaldsstof, som den selv har brug for. Det er sjældent, at virksomhedens egen affaldsmængde er tilstrækkelig.

